

**PROGRAM REALIZACJI
WEWNĄTRZSZKOLNEGO
SYSTEMU DORADZTWA
ZAWODOWEGO**

**SZKOŁA PODSTAWOWA
IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA
W TOPÓLCE**

ROK SZKOLNY 2018/2019

I. Podstawa prawna

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują m. in.:

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. **Prawo Oświatowe**

Zgodnie z art. 292 ust. 1 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe¹ w roku szkolnym 2017/2018 zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 Ustawy – Prawo oświatowe, są realizowane w oparciu o program przygotowany przez nauczyciela realizującego te zajęcia i dopuszczony do użytku przez dyrektora szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej.

2. Rozporządzenia:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. 2001 nr 61 poz. 624 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017, poz. 1591 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla szkół publicznych (Dz. U. 2017, poz. 703)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dziennik Ustaw 2017 Poz. 356)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 3 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno – pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. 2018, poz. 1601)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2018, poz. 1675)

II Zadania statutowe

I Doradztwo zawodowe ma na celu umożliwienie uczniowi:

- Zdobywania wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania samego siebie i własnych predyspozycji zawodowych,
- Poznanie zawodów i stanowisk pracy, rynku pracy oraz procesów na nim zachodzących i praw nim rządzących,
- Właściwe przygotowanie się do roli pracownika, czyli zdobycie wiedzy i umiejętności związanych się z poruszaniem po rynku pracy,
- Poznanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych zgodnych z potrzebami rynku pracy i własnymi predyspozycjami zawodowymi,
- Zaplanowanie własnej kariery edukacyjno – zawodowej.

II Doradztwo edukacyjno – zawodowe realizowane jest przez wszystkich członków rady pedagogicznej przy współpracy rodziców, placówek, instytucji i zakładów pracy, w szczególności poradni psychologiczno – pedagogicznej, urzędu pracy, OHP, przedstawicieli zrzeszających pracodawców.

III Doradztwo edukacyjno – zawodowe realizowane jest na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb uczniów za pośrednictwem wielu zróżnicowanych działań, takich jak zajęcia lekcyjne, zajęcia z doradcą zawodowym, warsztaty, wycieczki, targi edukacyjne, spotkania z przedstawicielami zawodów, przedstawicielami szkół, absolwentami, praktyki, wolontariat.

IV Doradztwo edukacyjno – zawodowe uwzględnia treści związane z:

- ✓ Poznaniem różnych zawodów i ścieżek edukacyjnych,
- ✓ Diagnozowaniem własnych predyspozycji i preferencji zawodowych – zainteresowań, uzdolnień, mocnych i słabych stron, cech osobowości, ograniczeń zdrowotnych;
- ✓ Konfrontowaniem własnych możliwości i osiągnięć z wymaganiami szkół i pracodawców, planowaniem własnej kariery edukacyjno - zawodowej;
- ✓ Analizą potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i międzynarodowym rynku pracy;
- ✓ Radzeniem sobie w sytuacjach trudnych związanych z aktywnością zawodową, uzyskaniem podstawowych i dodatkowych kwalifikacji, również poza systemem oświatowym;
- ✓ Rozwijanie umiejętności interpersonalnych i autoprezentacji.

III Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W szkole podstawowej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej), nauczyciel-wychowawca w świetlicy szkolnej, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy) oraz inne osoby zatrudnione w szkole.

Sposób realizacji zadań

1. Doradztwo zawodowe na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego w klasach I – VIII oraz na zajęciach w oddziałach przedszkolnych realizują nauczyciele prowadzący te zajęcia.
2. Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego w klasach VII – VIII prowadzi doradca zawodowy. Do zadań doradcy zawodowego należy:
 - Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego.
 - Prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.
 - Koordynowanie działalności informacyjno – doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego etapu kształcenia.
 - Realizacja zadań z zakresu pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
 - Wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami w zakresie realizacji działań określonych w programie.

IV Główny cel realizacji orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w szkole podstawowej

Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Topólce realizuje doradztwo zawodowe poprzez prowadzenie zaplanowanych i systematycznych działań mających na celu wspieranie uczniów w procesie podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych.

W zakresie doradztwa zawodowego w oddziałach przedszkolnych – w ramach preorientacji zawodowej – podejmowane działania mają na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

V Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

- uczniów,
- rodziców,
- nauczycieli.

Przykłady działań kierowanych do uczniów:

1. udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
2. prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
3. pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
4. aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
5. określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
6. prowadzenie kół zainteresowań;
7. organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
8. stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne;
9. umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
10. informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
11. umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
12. wspieranie uczniów w przygotowaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD);
13. organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;
14. organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
15. organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
16. stwarzanie uczniom klas VII–VIII możliwości udziału w ramach zajęć edukacyjnych w zajęciach u pracodawców lub w centrach kształcenia praktycznego – zgodnie z ich zainteresowaniami i potrzebami;

17. umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik;
18. organizowanie zajęć w świetlicy związanych z orientacją zawodową,
19. organizowanie kącików zawodoznawczych, np. w świetlicy szkolnej, w salach edukacji wczesnoszkolnej;
20. organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwale czy prezentacje zawodów;
21. umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe zawodowe;
22. udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
23. prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

Przykłady działań kierowanych do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

1. umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
2. prowadzenie lekcji otwartych;
3. zwoływanie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej;
4. organizowanie wizyt studyjnych w firmach;
5. inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
6. organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
7. udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
8. wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

Przykłady działań kierowanych do rodziców:

1. organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
2. inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
3. organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
4. prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
5. informowanie o targach edukacyjnych;
6. udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne podczas spotkań z rodzicami,);
7. włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe dla uczniów są realizowane:

1. podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym prowadzonych przez doradcę zawodowego, które wynikają z ramowych planów nauczania;
2. podczas: zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami,
3. prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców – m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego;
4. podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. szkolne targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwalu zawodów, w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy).

VI Zasoby materialne przydatne w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w specjalnie przeznaczonych do tego sali lub innej sali, w której znajduje się komputer z dostępem do Internetu oraz rzutnik multimedialny. Doradca zawodowy ma zapewniony dostęp do pracowni komputerowej w celu prowadzenia zajęć grupowych. Uczniowie mają dostęp do komputerów, na których zainstalowane są programy edukacyjne. Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu (doradztwo indywidualne) odbywają się w gabinecie lub pokoju z dostępem do Internetu dla doradcy zawodowego oraz dla uczniów.

Wyposażenie doradcy zawodowego stanowią:

- biblioteczka z materiałami i publikacjami dla uczniów, dla nauczycieli i rodziców (przewodnik po zawodach, teczki informacji o zawodach, poradniki, materiały zawodoznawcze, ulotki, broszury, klasyfikacja zawodów i specjalności itp.);
- sprzęt do ekspozycji materiałów drukowanych (tablice informacyjne, regały na książki, stojaki na ulotki itp.);
- sprzęt do powielania materiałów informacyjnych (np. drukarka, kserokopiarka);
- zbiory informacji drukowanych (informatory, ulotki, czasopisma specjalistyczne, itp.);
- zbiory informacji multimedialnych (filmy, płyty CD, programy komputerowe itp.);
- materiały wspomagające pracę doradcy i nauczycieli: ankiety, kwestionariusze, scenariusze zajęć itp.;
- materiały biurowe i inne niezbędne do realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, np. karty do flipcharta, markery;
- tablice (flipchart, ścienna, magnetyczna).

VII Sojusznicy – sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkoły stanowią: poradnia psychologiczno-pedagogiczna, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Jednakże szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które mogą być angażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, nauczycieli i rodziców.

Działania placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna (PPP):

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych (np. opracowań WSDZ);
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;

Ośrodki doskonalenia nauczycieli :

- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego.

Szkoły ponadpodstawowe (szkoły programowo wyższe):

- udzielanie osobom zainteresowanym informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji, itp.;
- prowadzenie laboratoriów, wykładów i warsztatów, rozwijających zainteresowania uczniów;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym – szczególnie dla klas VII i VIII;
- organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas VII i VIII.

Inne instytucje zaangażowane w działania z zakresu doradztwa zawodowego w szkole:

- Urzędy pracy
- Cechy rzemiosł różnych i przedsiębiorczości
- OHP

- Pracodawcy
- Ośrodek Rozwoju Edukacji
- Organizacje pozarządowe

VII Przewidywane rezultaty.

Przewidywane rezultaty w odniesieniu do Rady Pedagogicznej:

- ✓ Wprowadzenie treści doradztwa zawodowego do planów wychowawczych, planów pracy,
- ✓ Współpraca ze środowiskiem lokalnym na rzecz rozwoju zawodowego uczniów,
- ✓ Realizacja treści zawodoznawczych podczas lekcji, zebrań, spotkań indywidualnych z rodzicami.

Przewidywane rezultaty w odniesieniu do uczniów:

- ✓ Znajomość niezbędnych czynników do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu,
- ✓ Umiejętność dokonywania samooceny, wskazywania swoich predyspozycji, mocnych i słabych stron, decydujących o trafności wyboru zawodu i dalszej drogi edukacyjnej,
- ✓ Znajomość świata pracy, grup zawodów, kwalifikacji,
- ✓ Umiejętność samodzielnego zaplanowania ścieżki edukacyjno – zawodowej.

Przewidywane rezultaty w odniesieniu do rodziców:

- ✓ Znajomość niezbędnych czynników do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu przez dziecko,
- ✓ Zrozumienie potrzeby uwzględnienia zainteresowań, uzdolnień, cech charakteru jako czynników decydujących przy planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej dziecka,
- ✓ Znajomość źródeł informacji i wsparcia w procesie wyboru drogi zawodowej dzieci,
- ✓ Znajomość trendów w zatrudnieniu na lokalnym rynku pracy oraz oferty szkolnictwa ponadpodstawowego na terenie powiatu,
- ✓ Umiejętność udzielenia pomocy swojemu dziecku w podejmowaniu decyzji edukacyjno – zawodowych.

VIII Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego oraz roczny plan doradztwa są monitorowane. Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do okresowej ewaluacji i koniecznych modyfikacji WSDZ.

Dyrektor, po konsultacji z doradcą zawodowym, ustala sposoby, zasady i harmonogram oraz obszary prowadzenia monitoringu i ewaluacji. Ewaluacja przeprowadzana jest w formie wybranej przez szkołę: co roku lub po całym cyklu kształcenia.

Narzędzia ewaluacji:

1. ankieta ewaluacyjna dla uczniów klas III, VI i VIII
2. ankieta ewaluacyjna dla nauczycieli
3. ankieta ewaluacyjna dla rodziców uczniów klas VII

Rada pedagogiczna, rodzice uczniów, osoby i instytucje z otoczenia gospodarczo-społecznego są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę i pracę doradcy zawodowego oraz osób zaangażowanych w zadania z doradztwa zawodowego.

Terminy realizacji działań:

Rok szkolny 2018/2019